

Global Sustainable Tourism Council

გლობალური მდგრადი ტურიზმის საბჭოს დარგობრივი კრიტერიუმები

მე-3 ვარიანტი, 21 დეკემბერი, 2016 წელი

პრეამბულა

გლობალური მდგრადი ტურიზმის საბჭოს („საბჭო“) დარგობრივი კრიტერიუმები შეიქმნა მსოფლიოში „მდგრადი ტურიზმის“ ზოგადი გაგების ჩამოყალიბების მიზნით და წარმოადგენს იმ მინიმუმს, რომლის მიღწევასაც ნებისმიერი ტურისტული ბიზნესი უნდა ესწრაფოდეს. ხსენებული კრიტერიუმები ორგანიზებულია ოთხი ძირითადი თემის გარშემო: ეფექტური მდგრადი დაგეგმვა, ადგილობრივი საზოგადოებისთვის სოციალური და ეკონომიკური სარგებლის მაქსიმალური ზრდა, კულტურული მემკვიდრეობის გამყარება/გაძლიერება და გარემოზე უარყოფითი გავლენების შემცირება. ეს კრიტერიუმები ესადაგება მთელ ტურიზმის ინდუსტრიას.

ეს კრიტერიუმები შემუშავებული და გადახედილია იმ პრინციპით, რომ შეესაბამებოდეს ISEAL Alliance-ის მიერ შემუშავებულ „სტანდარტების დამაწესებელ კოდექსს“. ხსენებული ორგანიზაცია აღიარებულია, როგორც ყველა სექტორში მდგრადობის სტანდარტების შემუშავების შესახებ საერთაშორისო ნორმების თაობაზე მითითებების შემუშავებელი ორგანო. კრიტერიუმები გადაიხედება ყოველ 3-5 წელიწადში. გეგმები გადახედვის შესახებ და სამომავლო გადახედვებისას გასათვალისწინებელი საჯარო სექტორის მოსაზრებების/რეკომენდაციების მიწოდების მიზნით რეგისტრაცია შესაძლებელია ვებგვერდზე: www.gstccouncil.org. ვებსაიტზე ასევე მოცემულია ინფორმაცია კრიტერიუმების შემუშავების პროცესისა და ისტორიის შესახებ.

კრიტერიუმები შეიძლება:

- ასრულებდეს მდგრადობის სერტიფიკაციის საფუძვლის ფუნქციას;
- იყოს საბაზისო სახელმძღვანელო პრინციპი ყველა ზომის ბიზნესებისთვის, რათა გახდნენ უფრო მდგრადები და დაეხმაროს ბიზნესებს შეარჩიონ მდგრადი ტურისტული პროგრამები, რომლებიც აკმაყოფილებს ამ გლობალურ კრიტერიუმებს;
- უზრუნველყოფდეს მდგრადი ნაწარმის ზრდად ბაზარზე უფრო ფართო წვდომას, იყოს გზამკვლევი როგორც მოგზაურებისთვის, ასევე ტურისტული სააგენტოებისთვის;

- დაეხმაროს მომხმარებლებს განსაზღვრონ ჯანსაღი მდგრადი ტურისტული პროგრამები და ბიზნესები;
- მასმედია საშუალებებისთვის ასრულებდეს დენომინატორის მდგრადი ტურისტული მომსახურების მიმწოდებლების ამოცნობის მიზნით;
- ეხმარებოდეს სერტიფიცირების და სხვა მოხალისეობრივ პროგრამებს იმის უზრუნველყოფაში, რომ მათი სტანდარტები აკმაყოფილებდეს ფართოდ მიღებულ ქვედა ზღვარს;
- სამთავრობო, არასამთავრობო და კერძო სექტორის პროგრამებს სთავაზობდეს ამოსავალ წერტილს მდგრადი ტურიზმის მოთხოვნების შესამუშავებლად;
- გამოყენებული იქნას როგორც საბაზისო სახელმძღვანელო პრინციპები საგანმანათლებლო და სასწავლო ორგანიზაციებისთვის, როგორცაა სასტუმროს სკოლები და უნივერსიტეტები.
- ახდენდეს ისეთი ლიდერობის დემონსტრირებას, რომელიც სხვებს მოქმედების სურვილს ჩაუსახავს.

და ა.შ.

კრიტერიუმები მიუთითებს, თუ რა უნდა გაკეთდეს და არა როგორ უნდა გაკეთდეს, ან მიღწეული იქნა თუ არა მიზანი. ამ ფუნქციას ასრულებს საქმიანობის ინდიკატორები, ასოცირებული საგანმანათლებლო მასალები და პრაქტიკაში განხორციელების ინსტრუმენტებზე წვდომა. ყველა მათგანი წარმოდგენს საბჭოს კრიტერიუმების აუცილებელ შემავსებელ ელემენტს.

კრიტერიუმების გამოყენება

რეკომენდირებულია, რომ ყველა კრიტერიუმი გამოყენებული იქნას მაქსიმალურად პრაქტიკულად, გარდა იმ კონკრეტული შემთხვევებისა, რომლებსაც კრიტერიუმი არ ესადაგება და ეს გამართლებულია. შესაძლოა არსებობდეს გარემოებები, რომლებშიც რომელიმე კრიტერიუმი არ მიესადაგება ცალკეულ ტურისტულ პროდუქტს, ადგილობრივი მარეგულირებელი, გარემოსდაცვითი, სოციალური, ეკონომიკური ან კულტურული პირობების გათვალისწინებით. მიკრო და საზოგადოებრივ მფლობელობაში არსებული ტურისტული ბიზნესების შემთხვევაში, რომლებსაც მცირე სოციალური, ეკონომიკური და ეკოლოგიური მასშტაბი/გავლენა გააჩნიათ, მიიჩნევა, რომ შეზღუდულმა რესურსებმა შესაძლოა ხელი შეუშალოს ყველა კრიტერიუმის სრულ გამოყენებას. დამატებითი გზამკვლევი ამ კრიტერიუმების შესახებ შეგიძლიათ იხილოთ თანდართულ ინდიკატორებსა და გლოსარიუმში, რომლებიც გამოქვეყნებულია საბჭოს მიერ.

GSTC-ის დარგობრივი კრიტერიუმები

ნაწილი A: ეფექტური მდგრადი მართვის სისტემის დემონსტრირება

A1 მდგრადობის მართვის სისტემა

ორგანიზაციას დანერგილი აქვს გრძელვადიანი მდგრადობის მართვის სისტემა, რომელიც შეესაბამება მის ზომას და საქმიანობის ფარგლებს, უმკლავდება ეკოლოგიურ, სოციალურ, კულტურულ, ეკონომიკურ, ხარისხის, ადამიანის უფლებათა, ჯანდაცვის, უსაფრთხოების, რისკების და კრიზისის მართვასთან დაკავშირებულ საკითხებს და სტიმულს აძლევს მუდმივ განვითარებას.

A2 კანონმდებლობასთან შესაბამისობა

ორგანიზაცია აკმაყოფილებს ყველა შესაბამის ადგილობრივ, ეროვნულ და საერთაშორისო კანონმდებლობას და რეგულაციას, მათ შორის, ჯანდაცვის, უსაფრთხოების, შრომის, ეკოლოგიური და სხვა ასპექტების მხრივაც.

A3 ანგარიშგება და კომუნიკაცია

ორგანიზაცია საკუთარი მდგრადობის პოლიტიკის, ღონისძიებების და საქმიანობის შესახებ ინფორმაციას აწვდის დაინტერესებულ მხარეებს, მათ შორის, მომხმარებლებსაც და ცდილობს მოიზიდოს მათი მხარდაჭერა.

A4 თანამშრომლების ჩართულობა

თანამშრომლები ჩართულნი არიან მდგრადობის მართვის სისტემის შემუშავებასა და პრაქტიკაში განხორციელებაში და იღებენ პერიოდულ მიმართულების მიმცემ მითითებებს და სწავლებას საქმიანობის პროცესში თავიანთი როლებსა და პასუხისმგებლობებთან დაკავშირებით.

A5 მომხმარებლის გამოცდილება

ხორციელდება მომხმარებლის კმაყოფილების მონიტორინგი, მდგრადობის ასპექტების ჩათვლით და მიიღება გამოსასწორებელი ზომები.

A6 ზუსტი რეკლამირება

სარეკლამო მასალები და მარკეტინგული კომუნიკაცია ორგანიზაციასთან და მის ნაწარმთან და სერვისებთან დაკავშირებით (მათ შორის, განცხადებები მდგრადობის შესახებ) არის ზუსტი და გამჭვირვალე.

<p>A7 შენობები და ინფრასტრუქტურა</p> <p>შენობების და ინფრასტრუქტურის დაგეგმარება, განლაგება, პროექტირება, მშენებლობა, რემონტი, ექსპლუატაცია და დემონტაჟი.</p>
<p>A7.1 შესაბამისობა</p> <p>ზონირების მოთხოვნებთან და დაცულ და სენსიტიურ ტერიტორიებთან, ასევე კულტურული მემკვიდრეობის დაცვასთან დაკავშირებულ კანონმდებლობასთან შესაბამისობა.</p>
<p>A7.2 გავლენა და მთლიანობა</p> <p>ბუნებრივი და კულტურული გარემოს მოცულობის და მთლიანობის მხედველობაში მიღება...</p>
<p>A7.3 მდგრადი მეთოდები და მასალები</p> <p>მდგრადი და ადგილობრივი პირობებისთვის შესაბამისი მეთოდების და მასალების გამოყენება.</p>
<p>A7.4 ყველასთვის ხელმისაწვდომობა</p> <p>სადაც შესაძლებელია, სპეციალური საჭიროების მქონე პირთათვის ინფორმაციაზე წვდომის უზრუნველყოფა.</p>
<p>A8 მიწა, წყალი და საკუთრების უფლებები</p> <p>ორგანიზაციის მიერ წყალსა და მიწაზე უფლებების მოპოვება არის კანონიერი, არ არღვევს ადგილობრივი საზოგადოების და ადგილობრივთა უფლებებს, მათ შორის, მათ თავისუფალ, წინასწარ და ინფორმირებულ თანხმობას და საჭიროს არ ხდის იძულებით გადასახლებას.</p>
<p>A9 ინფორმაცია და განმარტება</p> <p>ორგანიზაცია უზრუნველყოფს ინფორმაციას და განმარტებას ბუნებრივი გარემოს, ადგილობრივი კულტურის და კულტურული მემკვიდრეობის შესახებ, ასევე განმარტავს სათანადო ქცევის წესებს ბუნებაში ვიზიტის, ცოცხალი კულტურებისა და კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლების მონახულების დროს.</p>
<p>A10 დანიშნულების ადგილის ჩართულობა</p> <p>როდესაც საამისო შესაძლებლობა არსებობს, ორგანიზაცია მონაწილეობს დანიშნულების ადგილის ტერიტორიაზე მდგრადი ტურიზმის დაგეგმვის და მართვის პროცესში.</p>

ნაწილი B: ადგილობრივი საზოგადოებისთვის სოციალური და ეკონომიკური სარგებლის მაქსიმიზირება და ნეგატიური გავლენების მინიმუმამდე დაყვანა

B1 საზოგადოების მხარდაჭერა

ორგანიზაცია აქტიურად უჭერს ადგილობრივი ინფრასტრუქტურისა და სოციალური საზოგადოების განვითარების ინიციატივებს. ინიციატივების მაგალითები მოიცავს განათლებას, სწავლებას, ჯანდაცვას და სანიტარიას, ასევე, პროექტებს, რომლებიც მიზნად ისახავს კლიმატის ცვლილებების გამოწვეულ გავლენებთან გამკლავებას.

B2 ადგილობრივთა დასაქმება

ადგილობრივ მაცხოვრებლებს ეძლევათ დასაქმების და კარიერული წინსვლის თანაბარი შესაძლებლობები, მათ შორის მენეჯერულ პოზიციებზეც.

B3 ადგილობრივი შესყიდვები

საქონლის და მომსახურების შეძენის ან შეთავაზების დროს, ორგანიზაცია პრიორიტეტს ანიჭებს ადგილობრივ და სამართლიანი ვაჭრობის მეშვეობით მიმწოდებლებს, მათი ხელმისაწვდომობის და საკმარისი ხარისხის შემთხვევაში

B4 ადგილობრივი მეწარმეები

ორგანიზაცია მხარს უჭერს ადგილობრივ მეწარმეებს იმ მდგრადი პროდუქციის და სერვისების შექმნასა და გაყიდვაში, რომლებიც ემყარება ადგილობრივი ტერიტორიის ბუნებას, ისტორიას და კულტურას.

B5 ექსპლუატაცია და შევიწროვება

ორგანიზაციას დანერგილი აქვს პოლიტიკა კომერციული, სექსუალური და სხვა ფორმის ექსპლუატაციისა და შევიწროების წინააღმდეგ, განსაკუთრებით, ბავშვების, მოზარდების, ქალების, უმცირესობების და სხვა მოწყვლადი ჯგუფების კუთხით.

B6 თანაბარი შესაძლებლობები

ორგანიზაცია უზრუნველყოფს დასაქმების შესაძლებლობებს, მათ შორის, მენეჯერულ პოზიციებზეც, სქესის, რასის, რელიგიის, შეზღუდული უნარის ან სხვა ნიშნით დისკრიმინაციის გარეშე.

B7 ღირსეული სამსახური

დაცულია შრომითი უფლებები, უზრუნველყოფილია უსაფრთხო და დაცული სამუშაო გარემო და თანამშრომლები იღებენ სულ ცოტა, საარსებო მინიმუმის ტოლ ანაზღაურებას. თანამშრომლებს სთავაზობენ სისტემატურ ტრენინგებს, კარიერული წინსვლისთვის საჭირო გამოცდილებას და შესაძლებლობებს.

B8 საზოგადოებრივი სერვისები

ორგანიზაციის საქმიანობა საფრთხეს არ უქმნის მეზობლად არსებულ საზოგადოებებისთვის არსებითი სერვისების მიწოდებას, როგორცაა საკვები, წყალი, ელექტროენერჯია, ჯანდაცვა და სანიტარია.

B9 ადგილობრივი საარსებო საშუალებები

ორგანიზაციის საქმიანობა უარყოფით გავლენას არ ახდენს ადგილობრივების წვდომას საარსებო საშუალებებზე, მათ შორის, მიწის და წყლის რესურსის გამოყენებაზე, გზაზე გავლის უფლებაზე, ტრანსპორტსა და საცხოვრებელ პირობებზე.

ნაწილი C: კულტურული მემკვიდრეობისთვის სარგებლის მაქსიმიზირება და უარყოფითი გავლენების მინიმუმამდე დაყვანა

C1 კულტურული ინტერაქცია

ორგანიზაცია მიყვება ადგილობრივ საზოგადოებებში სტუმრობის და კულტურული ან ისტორიული მნიშვნელობის მქონე ობიექტებზე ვიზიტების მართვისა და რეკლამირების საერთაშორისო და ეროვნულ საუკეთესო გამოცდილებას და ადგილობრივად შეთანხმებულ გზამკვლევეს, რათა მინიმუმამდე დაიყვანოს უარყოფითი გავლენები და მოახდინოს ადგილობრივებისთვის სარგებლის და ვიზიტორების კმაყოფილების მაქსიმიზირება

C2 კულტურული მემკვიდრეობის დაცვა

ორგანიზაცია ხელს უწყობს ადგილობრივი ისტორიული, არქეოლოგიური, კულტურული და სულიერი მნიშვნელობის მქონე ქონების, ძეგლების და ტრადიციების დაცვას, შენარჩუნებას და გაძლიერებას და ადგილობრივ მაცხოვრებლებს არ უზღუდავს მათზე წვდომას.

C3 კულტურის და მემკვიდრეობის პრეზენტაცია

ორგანიზაცია აფასებს და საკუთარ საქმიანობაში, დიზაინში, მორთულობებში, სამზარეულოში ან მაღაზიაში რთავს ადგილობრივი ტრადიციული და თანამედროვე კულტურის ნამდვილ ელემენტებს და ამავდროულად იცავს ადგილობრივი საზოგადოებების ინტელექტუალური საკუთრების უფლებებს.

C4 არტეფაქტები

არ იყიდება, იცვლება ან გამოიფინება ისტორიული და არქეოლოგიური არტეფაქტები, გარდა იმ ფორმით, რომელიც დაშვებულია ადგილობრივი და საერთაშორისო კანონმდებლობით.

ნაწილი D: გარემოსთვის სარგებლის მაქსიმიზირება და უარყოფითი გავლენების მინიმუმამდე დაყვანა

D1 რესურსების დაზოგვა

D1.1 ეკოლოგიური შესყიდვები

შესყიდვების პოლიტიკა უპირატესობას ანიჭებს ეკოლოგიურად მდგრად მომწოდებლებს და პროდუქციას, მათ შორის, წარმოების საშუალებებს, საკვებს, სასმელებს, სამშენებლო მასალებს და მოხმარების საგნებს.

D1.2 ეფექტური შესყიდვები

ნარჩენების მინიმუმამდე დაყვანის მიზნით, ორგანიზაცია ყურადღებით მართავს მოხმარების საგნების და ერთჯერადი ნაწარმის (საკვების ჩათვლით) შესყიდვებს.

D1.3 ელექტროენერჯის დაზოგვა

ენერგომოხმარება იზომება ზოგადი მოხმარების ტიპის და მისი მინიმუმამდე დაყვანის მიზნით მიღებული ზომების მეშვეობით. ორგანიზაცია მიმართავს ძალისხმევას, რომ გაზარდოს მის მიერ განახლებადი ენერჯის მოხმარება.

D1.4 წყლის დაზოგვა

შეფასებულია წყალმომარაგებასთან დაკავშირებული რისკი, წყლის მოხმარება იზომება ტიპის მიხედვით, ხოლო ზოგადი მოხმარების მინიმუმამდე დასაყვანად მიღებულია გარკვეული ზომები. წყლის მოძიება მდგრადია და უარყოფით გავლენას არ ახდენს ბუნებაში წყლის დებიტზე. იმ ტერიტორიებზე, სადაც წყალმომარაგებასთან დაკავშირებული მაღალი რისკი არსებობს, განისაზღვრება და ხორციელდება კონტექსტზე დამყარებული წყლის საზედამხედველო ამოცანები.

D2 დაბინძურების შემცირება

D2.1 სათბურის გაზების ემისიების შემცირება

იდენტიფიცირდება ორგანიზაციის მიერ კონტროლირებადი ყველა წყაროს მიერ გამოყოფილი სათბურის გაზების მნიშვნელოვანი ემისიები, შესაძლებლობის შემთხვევაში გამოითვლება და ხორციელდება პროცედურები მათი მინიმუმამდე დაყვანის მიზნით. წახალისებულია ორგანიზაციის დანარჩენი ემისიების დაბალანსება.

D2.2 ტრანსპორტი

ორგანიზაცია ცდილობს ტრანსპორტირების საჭიროებების შემცირებას და ახალისებს საკუთარ საქმიანობაში და მომხმარებლების, თანამშრომლების, მომწოდებლების მიერ უფრო სუფთა და რესურსების დაზოგვაზე ორიენტირებული ალტერნატივების გამოყენებას.

D2.3 ჩამდინარე წყლები

ჩამდინარე წყლები, ნარეცი წყლის ჩათვლით, ეფექტურად მუშავდება და ხელახლა გამოიყენება ან იღვრება უსაფრთხოდ, ისე, რომ არ გააჩნია რაიმე უარყოფითი ზეგავლენა ადგილობრივ მოსახლეობაზე ან გარემოზე.

D2.4 მყარი ნარჩენები

ნარჩენები, საკვების ნარჩენების ჩათვლით, იზომება და არსებობს მექანიზმების ნარჩენების შესამცირებლად, ხოლო სადაც შემცირება არ ხერხდება, ისინი ხელახლა გამოიყენება და გადამუშავდება (რეციკლირდება). დარჩენილი ნარჩენების განკარგვას არ აქვს უარყოფითი ზეგავლენა ადგილობრივ მოსახლეობასა და გარემოზე.

D2.5 მავნე ნივთიერებები

მინიმალურია ისეთი მავნე ნივთიერებების გამოყენება, როგორცაა პესტიციდები, საღებავები, საცურაო აუზების სადეზინფექციო საშუალებები და საწმენდი მასალები, ხოლო შესაძლებლობის შემთხვევაში ისინი ჩანაცვლდება არატოქსიკური/უვნებელი პროდუქციით ან პროცედურებით. ხორციელდება ქიმიური ნივთიერების შენახვის, გამოყენების, მოპყრობის ან გადაყრის სათანადო მართვა.

D2.6 გარემოს დაბინძურების მინიმუმამდე დაყვანა

ორგანიზაცია ახორციელებს ღონისძიებებს ხმაურის და სინათლის დაბინძურებას, წყლის ჭარბი ჩამონადენის, ეროზიის, ოზონის დამაზიანებელი ნივთიერებების გამოყოფის და ჰაერის, წყლის და ნიადაგის დამაბინძურებლების მინიმუმამდე დაყვანის მიზნით.

D3 ბიომრავალფეროვნების, ეკოსისტემების და ლანდშაფტების დაცვა

D3.1 ბიომრავალფეროვნების შენარჩუნება

ორგანიზაცია მხარს უჭერს და წვლილი შეაქვს ბიომრავალფეროვნების შენარჩუნებაში, მათ შორის, საკუთარი ქონების სათანადო მართვის მეშვეობით. განსაკუთრებული ყურადღება ეთმობა ბუნებრივად დაცულ ტერიტორიებს და ბიომრავალფეროვნების მხრივ მაღალი ღირებულების მქონე არეალებს.

D3.2 ინვაზიური სახეობები

ორგანიზაცია იღებს ზომებს, რომ თავი აარიდოს ინვაზიური სახეობების შემოყვანას. როდესაც შესაძლებელია, გამწვანების და რესტავრაციის პროცესში (განსაკუთრებით ბუნებრივ ლანდშაფტებში) გამოიყენება ადგილობრივი სახეობები.

D3.3 ბუნების ძეგლების მონახულება

ორგანიზაცია ასრულებს შესაბამის სახელმძღვანელო პრინციპებს ბუნების ძეგლების ვიზიტების მართვის და რეკლამირების მხრივ, რათა მინიმუმამდე დაიყვანოს უარყოფითი ზეგავლენები და მოახდინოს ვიზიტორის კმაყოფილების მაქსიმიზირება.

D3.4 ინტერაქცია ველურ ბუნებასთან

ველურ ბუნებაში თავისუფლად მცხოვრებ ცხოველებთან ინტერაქციები, მათი კუმულაციური გავლენების გათვალისწინებით, არის არაინვაზიური და იმართება პასუხისმგებლობით, რათა თავიდან იქნას აცილებული უარყოფითი გავლენები ადგილობრივ ტერიტორიაზე მცხოვრებ ცხოველებზე და ველურ ბუნებაში არსებული პოპულაციების სიცოცხლისუნარიანობასა და ქცევაზე.

D3.5 ცხოველთა კეთილდღეობა

ადგილი არ აქვს გარეული ცხოველების არცერთი სახეობის წარმომადგენლის შესყიდვას, გამრავლებას ან ტყვეობაში ყოლას, გარდა იმ შემთხვევებისა, როცა ამას ახორციელებენ სათანადო უფლებამოსილების და აღჭურვილობის მქონე პირები, მხოლოდ ადგილობრივი და საერთაშორისო კანონმდებლობით სათანადოდ მოწესრიგებული საქმიანობის მიზნებისთვის. ყველა გარეული და შინაური ცხოველის დაბინავება, მოვლა და მოპყრობა აკმაყოფილებს ცხოველთა კეთილდღეობის უმაღლეს სტანდარტებს.

D3.6 ველური ბუნების წარმომადგენლების შეგროვება და ვაჭრობა

არ ხდება ველური ბუნების სახეობების შეგროვება, მოხმარება, გამოფენა, გაყიდვა ან გაცვლა, თუ ეს ხორციელდება კანონით მოწესრიგებული საქმიანობის ფარგლებში, რაც უზრუნველყოფს მათ მდგრად უტილიზაციას და შეესაბამება ადგილობრივ და საერთაშორისო კანონმდებლობას.

